

Λατινικά Κατεύθυνσης

Επιλεγμένα θέματα για τους υποψήφιους μαθητές Θεωρητικής Κατεύθυνσης της Γ' τάξης Ενιαίου Λυκείου.

> Α. Να μεταφραστούν τα ακόλουθα αποσπάσματα:

Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi mea sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit; Poesta is puellam in matrimonium duxit.

Nec magis vituperandus est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem. Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat, quod decet cariosem nobis esse patriam quam nosmet ipsos.

Β. Γραμματική:

1.α. Να τοποθετηθούν τα ακόλουθα ουσιαστικά στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού: **puellae, proditor, desertor, patriam**.

β. Οι ακόλουθες συνεκφορές να τοποθετηθούν στην αφαιρετική ενικού και πληθυντικού: **mea sede, hoc dictum, res ipsa, communis utilitatis**.

γ. Να γραφούν οι τρεις βαθμοί των ακόλουθων επιρρημάτων: **libenter, multum, magis**.

δ. Να κλιθεί ο συγκριτικός βαθμός του ουδετέρου σε ενικό και πληθυντικό του επιθέτου: **cariosem**.

2.α. Να κλιθεί η προστακτική του ενεστώτα στην Ενεργητική και Μέση φωνή των ρημάτων: **dixit, duxit**.

β. Να γραφεί το β' ενικό και γ' πληθυντικό όλων των χρόνων της υποτακτικής του ρήματος: **mortua est**.

Να λάβετε υπόψη σας το γένος του υποκειμένου του ρήματος στο κείμενο.

γ. Να αντικατασταθούν χρονικά τα ακόλουθα ρήματα: **vixit, cadat**.

δ. Να γραφεί το β' ενικό όλων των χρόνων της οριστικής και υποτακτικής του **esse**.

Γ. Συντακτικό

3.α. **Quam nos met ipsos**: Να μεταφέρετε τη σύγκριση με τον άλλο τρόπο εκφορά της.

β. Να αντικατασταθεί η παθητική περιφραστική συζυγία σε **debeo** + απαρέμφατο: **Vituperandus est proditor patriae (nobis)**.

γ. Να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο: **Caecilia puellae**

dixit: «Ego libenter tibi mea sede cedo».

δ. **«Qui pro re publica cadat»**: αναγνωριστεί η ακόλουθη δευτερεύουσα (εισαγωγή, εκφορά, συντακτική θέση).

ε. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους ακόλουθους όρους:

sede: είναι στο

paulo: είναι στο

patriae: είναι στο

nobis: είναι στο

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Μετάφραση:

Τότε η Καϊκλία είπε στην κοπέλα: «Εγώ σου παραχωρώ τη θέση μου ευχαρίστως». Λίγο αργότερα η ίδια η πραγματικότητα επιβεβαίωσε αυτό το λόγο. Πέθανε δηλαδή η Καϊκλία, την οποία ο Μέτελλος αγάπησε πολύ, όσο ζούσε. Μετά αυτός παντρεύτηκε την κοπέλα.

Και δεν πρέπει να επικρίνεται περισσότερο ο προδότης της πατρίδας παρά ο προδότης του κοινού συμφέροντος ή όποιος λιποτακτεί από τη γενική ευημερία για χάρη της ατομικής του ωφέλειας και ευημερίας. Από αυτό συνεπάγεται ότι είναι αζέπαινος, όποιος πέφτει για την πατρίδα γιατί αρμόζει να είναι η πατρίδα πιο αγαπητή σε εμάς παρά εμείς οι ίδιοι.

Β. Γραμματική

1.α. puellae → puellis
proditor → proditores
desertor → desertores
patriam → patrias

β. Ablativus Singularis / Ablativus Pluralis
mea sede — meis sedibus
hoc dicto — his dictis
re ipsa — rebus ipsis
communi utilitate — communibus utilitatibus

γ. Positivus Comparativus Superlativus
libenter libentius libentissime
multum plus plurimum
magnopere/magno opere magis maxime

δ. Comparativus
carius cariora
carioris cariorum
cariori carioribus
carius cariora
carius cariora

cariorum

carioribus

2.α.

dic dicere duc ducere
dicite dicimini ducite ducimini

β. Praesens:

moriaris/re moriantur

Imperf.: moreris/re morerentur

Fut.: moritura sis moriturae sint

Perfectum: mortua sis mortuae sint

Plusquamper.: mortua esses mortuae essent

Fut. Exactum: —

γ. Praes.:

vivit cadat

Imperf.: vivebat caderet

Fut.: vivet casurus sit

Perf.: vixit ceciderit

Plusquamper.: vixerat cecidisset

Fut.ex.: vixerit —

δ. Praes.:

es sis

Imperf.: eras esses

Fut.: eris futurus sis

Perf.: fuisti fueris

Plusquamper.: fueras fuisses

Fut.ex.: fueris —

Γ. Συντακτικό

3. α. nobismet ipsis.

β. Nos proditorem patriae vituperare debemus.

γ. Caecilia puellae dixit se libenter illi sua sede cedere.

δ. Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική στο is. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui, εκφέρεται με υποτακτική λόγω έλλξης χρόνου ενεστώτα γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

ε. sede: είναι αντικείμενο στο cedo.

paulo: είναι αφαιρετική του μέτρου ή διαφοράς στο post.

patriae: είναι γενική αντικειμενική στο proditor.

nobis: είναι δοτική αντικειμενική στο cariosem.

Τα θέματα επιμελήθηκαν τα φροντιστήρια

« ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ »

Α. ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Λατινικά Κατεύθυνσης

Επιλεγμένα θέματα για τους υποψήφιους μαθητές Θεωρητικής Κατεύθυνσης της Γ' τάξης Ενιαίου Λυκείου.

A. Να μεταφράσετε το παρακάτω απόσπασμα:

Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit. «intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique?»

Ut enim leges omnium salutem singulorum salutem anteponunt, sic vir bonus et sapiens et legibus parens consulit utilitati omnium plus quam unius alicuius aut suae. Nec magis vituperandum est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem.

B. Γραμματική:

1.α. Να γράψετε τον ίδιο τύπο των παρακάτω λέξεων στον άλλο αριθμό: **hanc, patriae** (στο πρώτο απόσπασμα), **animus, domus, mater, unius alicuius, utilitatis**.

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τις παρακάτω λέξεις:

minaci: τη γενική του ενικού του επιθέτου στο θηλυκό γένος στον συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό.

infesto: στον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς

illa moenia: τη γενική πληθυντικού

vir bonus: την κλητική ενικού.

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:
genuit: την αφαιρετική του σουπίου

anteponunt: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

aluit: στο γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

consulit: το απαρέμφατο παρακειμένου στην ίδια φωνή

potuisti: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού

cecidit: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα

vituperandus est: τον ίδιο τύπο στην υποτακτική παρακειμένου.

sunt: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού

β. **ingredienti**: να γράψετε τις μετοχές όλων των χρόνων στην ονομαστική ενικού του ουδετέρου γένους.

populari: να γράψετε το γ' πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική όλων των χρόνων.

Γ. Συντακτικό:

3.α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **fines, tibi, penates, omnium, utilitatis**.

β. **Ut enim leges omnium salutem...anteponunt**: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης, τον συντακτικό ρόλο, τον τρόπο εισαγωγής και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς.

γ. **quam proditor**: Να δοθεί ισοδύναμη έκφραση.

4.α. **Vituperandus est proditor patriae (nobis)**: Να αντικατασταθεί η παθητική περιφραστική συζυγία με το **debeo** + απαρέμφατο.

β. «Intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique»: Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, αφού τον εξαρτήσετε από το: **Filius dixit...**

γ. **Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit**: Να αναλύσετε τη μετοχή **ingredienti** σε χρονική πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό - διηγηματικό σύνδεσμο **cum** και το χρονικό σύνδεσμο **dum**.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μετάφραση:

Πώς μπόρεσες να ληλατήσεις αυτή τη χώρα που σε γέννησε και σε ανέθρεψε; Δε σου πέρασε η οργή τη στιγμή που περνούσες τα σύνορα της πατρίδας; Με όσο εχθρική και απειλητική διάθεση κι αν είχες φτάσει, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν πέρασε από το μυαλό σου η σκέψη: «Μέσα σε εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι μου και οι θεοί μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά μου;».

Γιατί, όπως και οι νόμοι βάζουν την ευημερία του συνόλου πάνω από την ευημερία των μεμονομένων ατόμων, έτσι ο καλός, σοφός και υπακουός στους νόμους άνθρωπος φροντίζει για το καλό όλων περισσότερο, παρά για το καλό ενός οποιουδήποτε ατόμου ή το δικό του. Και ο προδότης της πατρίδας δεν πρέπει να επικρίνεται περισσότερο, παρά ο προδότης του κοινού καλού, ή όποιος λιποτακτεί από τη γενική ευημερία για χάρη της δικής του ωφέλειας και ευημερίας.

B. Γραμματική:

1.α. **has, patriarum, animis, domus, matres, unorum,**

aliquorum, utilitatum /ium.

β. **minacioris, minacissimae infestiore infestissimo illorum moenium vir bone**

2.α. **genitu caditis anteposuerit vituperandus fuerit alunto fuissetis consuluisse possesit**

β. **ingrediens, ingressurum, ingressum populentur popularentur populaturi -ae -a sint populati -ae -a sint populati -ae -a essent**

3.α. **fines**: Αντικείμενο της μετοχής **ingredienti**

tibi: δοτική προσωπικό από το απρόσωπο ρήμα **succurrit**

penates: υποκειμενο στο ρήμα **sunt**

omnium: γενική υποκειμενική στο **salutem**

utilitatis: γενική αντικειμενική στο **proditor**

β. Δευτερεύουσα απλή παραβολική πρόταση. Λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο **ut** και εκφράζει τρόπο. Στην κύρια πρόταση υπάρχει το επίρρημα **sic**. Εκφέρεται με οριστική ενεστώτα (**anteponunt**), γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα. Αναφέρεται στο παρόν.

γ. **proditore** (αφαιρετική συγκριτική)

4.α. **Nos debemus vituperare proditorem patriae.**

β. **Fillus dixit intra illa moenia domum ac penates suos esse, matrem, coniugem liberos que.**

γ. **Non tibi ira cecidit cum ingredereris fines patriae? Non tibi ira cecidit dum ingederis fines patriae?**

Τα θέματα επιμελήθηκαν τα φροντιστήρια

«ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ»

Α. ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Λατινικά Κατεύθυνσης

Επιλεγμένα θέματα για τους υποψήφιους μαθητές της Θεωρητικής Κατεύθυνσης της Γ' τάξης Ενιαίου Λυκείου.

A. Να μεταφράσετε τα παρακάτω αποσπάσματα:

Is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est. Tum Ennius indignatus quod Nasica tam aperte mentiebatur: «Quid?» inquit «Ego non cognosco vocem tuam?». Visne scire quid Nasica responderit «Homo es impudens. Ego cum te quaerem, ancillae tuae credidi te domi non esse; tu mihi ipsi non credis?»

Oribus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!».

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1α. *Aurum omne, homo impudens, extremo discrimine:* Na κλιθούν οι συνεκφορές στις πλάγιες πτώσεις του αριθμού που δίνονται.

β. *Is, hoc, quid(στο β' του β' αποσπάσματος), tuae, quae, neminem:* Na γραφεί η γενική ενικού, η αιτιατική και αφαιρετική πληθυντικού.

γ. *Impudens, nimia, extremo:* Na γραφούν οι άλλοι αριθμοί των τύπων στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση και να κλιθεί ο συγκριτικός βαθμός αρσενικού γένους του πρώτου τύπου στον πληθυντικό αριθμό.

2α. Na τοποθετήσετε τα παρακάτω ρήματα στον πίνακα και να συμπληρώσετε τον αντίστοιχο τύπο στους άλλους χρόνους της ίδιας φωνής λαμβάνοντας υπόψη το υποκείμενό τους στα κείμενα: *recepit, pensatum est, responderit, quaererem, deponite, consuluerit.*

Praesens				
Imperfectum				
Futurum				
Perfectum				
Plusquam perfectum				
Fut. Exactum				

β. *dicitur, es, scire, mementote:* Na κλιθεί η Προστακτική Ενεστώτα στην Ενεργητική φωνή

γ. abeuntes: Na κλιθεί η μετοχή στο ίδιο γένος, στον πληθυντικό αριθμό.

vis(he): Na κλιθεί η Οριστική Ενεστώτα και η Υποτακτική Παρατατικού.

nolite: Na γραφούν οι αρχικοί χρόνοι του ρήματος και να κλιθεί η Προστακτική Μέλλοντα.

3α. Na μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

- Ego non cognosco vocem tuam?

- Camillus aurum omne recepit.

β. Na μετατραπεί η σύνταξη των παρακάτω προτάσεων σε απαρεμφατική ως ρήμα εξάρτησης εννοείται το Cicero dixit.

- Illic aurum pensatum est

- Homo es impudens

- Res publica in extremo discrimine fuit.

4α. Na επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε (Σωστό-Λάθος) το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

1. appensum: είναι αιτιολογική μετοχή

2. Pisaurum: είναι Υποκείμενο του ρήματος «dicitur»

3. homo: είναι παράθεση στο «tu»

4. ancillae: είναι έμμεσο αντικείμενο του ρήματος «ureddi»

5. neminem: είναι Υποκείμενο του «consulturum esse»

6. fuisse: είναι Αντικείμενο του ρήματος «mementote»

β. Na αντικατασταθούν οι απόλυτες αφαιρετικές με χρονικές προτάσεις εισαγόμενες με τον ιστορικό / διηγηματικό «cum»:

- Quibus interemptis aurum omne recepit.

- Gallis victis Camillus in exilium rediit.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μετάφραση:

Αυτός ακολούθησε τους Γαλάτες που ήδη αποχωρούσαν αφού τους εκλόθηρεσε, πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Αυτό (το χρυσάφι), επειδή ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομα στην πολιτεία: γιατί (δηλαδή) λέγεται Πισαυρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι. Μετά την πράξη αυτή ο Κάμλλος επέστρεψε στην εξορία, απ' όπου όμως γύρισε, αφού τον παρακάλεσαν.

Τότε ο Ένιος επειδή αγανάκτησε (αγανακτισμένος) που ο Νασικός έλεγε ψέματα τόσο φανερά, είπε: «Τι; Δε γνωρίζω εγώ τη φωνή σου;» Μήπως θέλεις να μάθεις τι απάντησε ο Νασικός; «Είσαι άνθρωπος αναιδής εγώ, όταν σε ζητούσα, πίστεψα την υπηρέτριά σου ότι δεν ήσουν σπύι: εσύ δεν πιστεύεις εμένα τον ίδιο;»

Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Να αποβάλετε την υπερβολική σας αυτοπεποίθηση. Μην πιστέψετε ότι θα φροντίσει κανείς για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δε φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε ότι η πολιτεία βρέθηκε κάποτε στον έσχατο κίνδυνο!

B. Παρατηρήσεις:

1α.

Gen: auri omnis	hominis impudentis	extremi discriminis
Dat: auro omni	homini impudenti	extremo discrimini
Acc: aurum omne	hominem impudentem	extremum discrimen
Abl: auro omni	homine impudenti	extremo discrimine

β.

Gen: etus, huius, cuius, tuae, cuius, nullius

Pluralis

Acc: eos, haec, quae, tuas, quae, nullos,

Abl: eis, iis(-is), his, quibus, tuis, quibus, nullis

γ.	Positivus	Comparativus	Superlativus
	impudens	impudentior	impudentissimus
	nimia	magis nimia	maxime nimia
	extero	exterioro	extremo, extimo

Pluralis

Nom: impudentiores

Gen: impudentiorum

Dat: impudentioribus

Acc: impudentiores

Voc: impudentiores

Abl: impudentioribus

2α.

Praes: recipit pensatur respondeat quaeram

Imper: recipiebat pensabatur responderet quaererem

Fut: recipiet pensabitur responsurus sit quaesiturus sim

Perf: recipit pensatum est responderit quaesiverim

Plus: receperat pensatum erat respondisset quaesivissem

Fut. Ex: receperit pensatum erit -

Praesens:

deponite - consulatis

Imperf: - consuleretis

Fut: deponitote consultiuri sitis

Perf: - consulueritis

Plurquamp: - consuluissetis

Fut. Ex.: -

β.

β' ενικό: dic es scito memento

β' πληθυντικό: dicite este scitote mementote

γ.

Pluralis Indcatus - Praesans

Nom: abeuntes volo

Gen: abeuntium vis

Pat: abeuntibus vult

Acc: abeuntes volumus

Voc: abeuntes vultis

Abl: abeuntibus volunt

Coniunctivus Imperfectum Ax: nolo, nolui, -, nolle

vellem

velles

vellet

vellemus

velletis

vellent

Imperativus - Futurum

β' ενικό: nolito β' πληθυντικό: nolitote

γ' ενικό: nolito β' πληθυντικό: nolunto

3α. Vox tua a me non cognoscitur?

Aurum omne a Camillo receptum est.

β. Cicero dixit illic aurum pensatum esse

Cicero dixit illum esse hominem impudentem

Cicero dixit rem publicam in extremo discrimine fuisse.

4α. 1. Σ, 2. Λ, 3. Λ, 4. Σ, 5. Σ, 6. Σ

β. Cum is(=Camillus) eos(=Callos) interemisset, aurum omne

recepit.

Cum Camillus Gallos vicisset, in exilium rediit.

Τα θέματα επιμελήθηκαν τα φροντιστήρια

« ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ »

Α. ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ